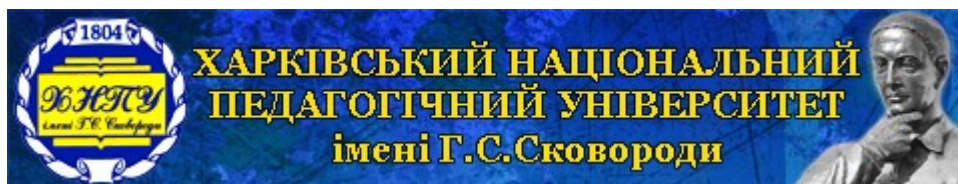


Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
Криворізький державний педагогічний університет
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Сумський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Український державний університет імені Михайла Драгоманова



СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції,
присвяченої 220-річчю від дня заснування Університету*

7 листопада, 2024 року

Харків – 2024

Рагозіна Т.Є., Костіна В.В. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПАЛІАТИВНОГО ДОГЛЯДУ ЗА ЛЮДЬМИ ЛІТНЬОГО ВІКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	234
Романов О.Г. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ ПРОФІЛАКТИКИ КІБЕРБУЛІНГУ ПІДЛІТКІВ.....	239
Руденко В.Ю., Рижанова А.О. ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ КІБЕРСОЦІАЛІЗАЦІЇ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	242
Руссо К.Є. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРІВ.....	246
Рязанова Н.В., Шеплякова І.О. ДОСВІД СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ У ГРОМАДАХ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ВІЙНИ, В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ОСВІТНІХ ЦЕНТРІВ.....	249
Сайко Н.О. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	252
Свинаренко А.Є. ПРОФІЛАКТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В РОБОТІ З ПІДЛІТКАМИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	255
Силиверст Ю.В., Костіна В.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ З АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ ДО УМОВ ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ ЕТНОПЕДАГОГІЧНИМИ ЗАСОБАМИ	257
Синиця А.В. ПРОГРАМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРЕЗ ВЗАЄМОДІЮ З МАС-МЕДІА.....	261
Скворчевська Є.Л. ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	266
Тарасенко Н.В., Осика Ю.Ю., Пізняк Ю.В. СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	269
Теліженко Л.В. ЛЮДИНОЦЕНТРИЗМ У ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	271
Туляков О.О., Отич М.С. ДОСВІД ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ НА ОНЛАЙН МЕДІА «СУМСЬКИЙ КАНАЛ».....	274

Свинаренко А.Є.

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 «Соціальна робота»

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ПРОФІЛАКТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В РОБОТІ З ПІДЛІТКАМИ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник – докторка педагогічних наук, професорка Романова І.А.

Дуже прикро говорити про торгівлю людьми у цивілізованому 21 столітті. Та, на жаль, ця проблема набуває ще більшого поширення в період війни: полон, окупація, збільшення як внутрішніх, так і зовнішніх міграційних процесів населення – фактори, що сприяють перетворенню людей на «живий товар». За таких умов психологічна служба закладу загальної середньої освіти має проводити постійну роботу щодо попередження та зменшення ризику стати жертвою торгівлі людьми підлітків та членів їхніх.

Проведений аналіз наукової літератури дозволив визначити, що розробкою проблеми профілактики торгівлі людьми займалися Кальянова К.М., Левченко К.Б., Трубавіна І.М. та інші. Громадською організацією Ла Страда розроблено цілу низку навчально-методичних матеріалів щодо протидії цьому негативному явищу.

Можна визначити, що профілактика торгівлі людьми має три рівня. Первинна соціальна профілактика - це фундамент боротьби з торгівлею людьми, спрямований на створення у суспільстві атмосфери нетерпимості до експлуатації та формування у людей, особливо молоді, стійкості до потенційних загроз.

Вторинна соціальна профілактика торгівлі людьми фокусується на роботі з «групами ризику» - дітьми та молоддю, які в силу різних життєвих обставин є більш вразливими до експлуатації. Її головна мета - трансформувати потенційно небезпечну поведінку на безпечну та адаптивну, зміцнити особистісні ресурси, дати інструменти для самозахисту.

Третинна соціальна профілактика - це комплекс заходів, спрямованих на реінтеграцію людей, що пережили торгівлю людьми, на відновлення їх як повноцінних членів суспільства та попередження повторної віктимізації.

Аналіз досвіду діяльності психологічних служб закладів загальної середньої освіти дозволив визначити, що в арсеналі соціальних педагогів ціла низка заходів. Найбільшого поширення набули бесіди, виховні години, години спілкування, відеолекторії, перегляди фільмів, анкетування, інформаційно-пізнавальні години. На сайтах розміщено телефони гарячих ліній, куди можна звернутись у разі необхідності. Проводиться акція «16 днів проти насилля».

Зокрема, соціальна реклама корисна у боротьбі з торгівлею людьми тим, що: надає відомості про ризики, форми торгівлі людьми, а також про можливі джерела допомоги та контакти; стимулює підлітків та членів їхніх родин бути більш обережними та критично оцінювати пропозиції працевлаштування за

кордоном; згуртовує населення в загальному прагненні зменшити рівень торгівлі людьми. Доцільним видається залучення підлітків також безпосередньо і до створення продуктів соціальної реклами за темою торгівлі людьми. Наприклад, у 2023-2024 н.р. Департаментом науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації спільно з Департаментом у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради було проведено серед молоді конкурс інформаційних електронних постерів з питань протидії торгівлі, в якому прийняло участь, у тому числі й учні закладів загальної середньої освіти.

Так, у контексті профілактики торгівлі людьми, відеолекторії є не тільки інструментом інформування, а й потужним способом формування емпатії та критичного мислення. Відеопродукція допомагає побачити реальність торгівлі людьми через очі жертв, зрозуміти їхні емоції та страждання, а також визначити фактори ризику і способи захисту. Обов'язковим етапом виступає процес обговорення після перегляду: заохочування підлітків висловлювати свої думки, роздуми, почуття.

Під час проведення профілактичних бесід необхідно наводити приклади з життя, за допомогою яких можна уникнути стати жертвою торгівлі людьми. Ось декілька напрямів: якщо це працевлаштування за кордоном; якщо пропонують навчатися за кордоном; якщо пропонують вийти заміж через шлюбне агентство; якщо це молодіжний табір за кордоном. А також обов'язковим є розгляд типових пасток, в які потрапляють жертви: «Боргова кабала», «Сексуальне рабство, проституція», «Людина в прокат», «Людина на органи».

Таким чином, до проблеми профілактики торгівлі людьми в роботі з підлітками необхідно підходити комплексно і системно. Цьому має сприяти інтегрування в навчально-виховний процес відповідних освітніх модулів, які забезпечать формування системи знань, умінь та настановлень, що сприятимуть безпечній поведінці підлітків; залучення батьків, опікунів, педагогів, представників громадських організацій, правоохоронних органів до обговорення цієї проблеми і шляхів запобігання потраплянню людей у небезпечні ситуації; збільшення продуктів соціальної реклами за тематикою профілактики торгівлі людьми.